

آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلی تربیتی دوره اول متوسطه

مصوب شانزدهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۷/۷/۴

ماده ۱- تعریف

ارزشیابی تحصیلی و تربیتی: ارزشیابی تحصیلی تربیتی، بخش جدایی ناپذیر فرآیند یاددهی یادگیری است که داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی بر اساس آن صورت می‌پذیرد.

ارزشیابی تشخیصی: ارزشیابی تشخیصی به منظور آگاهی از میزان آمادگی دانش‌آموز جهت شروع مناسب تدریس مطالب جدید، توسط معلم انجام می‌شود.

ارزشیابی تکوینی: مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی است که به صورت مستمر توسط معلم و دانش‌آموز و سایر ارزیابی‌کنندگان به منظور بهبود فرآیند یاددهی یادگیری، در طول هر نوبت به عمل می‌آید که شامل انجام تکالیف درسی، آزمون‌های عملکردی، فعالیت‌های فردی یا گروهی مرتبط با درس خارج از کلاس (فعالیت‌های پژوهشی و ...)، ارزشیابی‌های باز و مشاهدات تدریجی رفتار و خودارزیابی و نظر اولیاء دانش‌آموز می‌باشد.

ارزشیابی باز: در ارزشیابی باز دانش‌آموزان می‌توانند هنگام آزمون از کتاب درسی و سایر منابع مرتبط دیگر به صورت گروهی یا فردی نیز استفاده نمایند. بدیهی است که در ارزشیابی باز سؤالات باید جنبه تفسیری، تحلیلی، ترکیبی و استنباطی داشته باشد.

خودارزیابی: ایجاد فرصت و شرایطی توسط معلم است تا دانش‌آموزان بتوانند در باره میزان یادگیری خود به قضاوت و ارزیابی بپردازند.

آزمون عملکردی: آزمونی است که توسط معلم انجام می‌شود و ناظر بر مشاهده و عمل دانش‌آموزان در انجام تکالیف محوله یا داوطلبانه است.

ارزشیابی گروهی (مشارکتی): نوعی ارزشیابی است که در فرآیند اجرایی آن، دانش‌آموزان صرفاً موضوع ارزشیابی نیستند بلکه به‌طور فعال و به صورت گروهی در امر ارزشیابی شرکت و با هم همکاری می‌کنند.

ارزشیابی پایانی: عبارت از ارزشیابی‌هایی است که در پایان هر یک از نوبت‌های مذکور در ماده ۳ به عمل می‌آید.

ماده ۲- اهداف

ارزشیابی دانش آموزان مبتنی بر اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، با تأکید بر اهداف زیر انجام می شود:

- ۱-۲- جمع آوری و تولید اطلاعات برای اصلاح برنامه ها و روش های آموزشی
- ۲-۲- حصول اطمینان از تحقق یادگیری در دانش آموزان برای ارتقای آنان به پایه یا دوره تحصیلی بالاتر
- ۳-۲- اصلاح و بهبود فرایند یاددهی یادگیری
- ۴-۲- ایجاد مهارت خودارزیابی به صورت فردی و گروهی در دانش آموزان
- ۵-۲- تشخیص و پرورش استعدادها، علایق و خلاقیت دانش آموزان به منظور راهنمایی آنان در فعالیت های حال و آینده
- ۶-۲- ایجاد التزام به رشد همه جانبه دانش آموزان و رعایت اصل تفاوت های فردی در فرایند یاددهی یادگیری
- ۷-۲- امید آفرینی و تقویت اعتماد به نفس در دانش آموزان

ماده ۳- ارزشیابی تحصیلی تربیتی دانش آموزان، در نوبت های زیر انجام می شود:

- الف - ارزشیابی نوبت اول (لغایت پایان دی ماه)
- ب - ارزشیابی نوبت دوم (لغایت پایان خردادماه)
- ج - ارزشیابی ویژه دانش آموزانی که در درس یا دروسی در خردادماه تجدید شده اند و در کلاس های جبرانی تابستانی شرکت می کنند (لغایت نیمه اول مردادماه)
- د - ارزشیابی ویژه دانش آموزانی که در خرداد یا مردادماه قبول نشده اند (لغایت ۲۰ شهریورماه)
- ه - ارزشیابی از غایبین موجه که حداکثر دو هفته پس از اعلام نتایج ارزشیابی های خرداد و شهریور انجام می شود.
- و- ارزشیابی ویژه دانش آموزانی که در نوبت مرداد یا شهریورماه شرایط قبولی پایه نهم را احراز نمی کنند. (لغایت ۲۰ دی ماه)

تبصره ۱- در ایام ارزشیابی پایانی نوبت اول، کلاس های درس دایر خواهد بود، ولی مدارس می توانند با اخذ مجوز از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل حداکثر به میزان دو هفته متوالی کلاس درس را تعطیل نمایند. در این صورت مدیر مدرسه موظف است مراتب را به صورت مکتوب به اولیای دانش آموزان اطلاع دهد. در ایام برگزاری ارزشیابی نوبت دوم، کلاس های درس دایر نمی باشد.

تبصره ۲- در مناطق گرمسیری، ارزشیابی نوبت اول و دوم به تشخیص کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، حداکثر دو هفته زودتر برگزار خواهد شد.

تبصره ۳- مدرسه می‌تواند با اخذ مجوز از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل از دانش‌آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد، حداکثر یک ماه قبل از شروع ارزشیابی پایانی نوبت دوم، ارزشیابی به عمل آورد.

ماده ۴- جدول مواد درسی و نوع ارزشیابی پایانی به شرح زیر است:

ردیف	مواد درسی	نوع ارزشیابی	ملاحظات
۱	قرآن	کتبی شفاهی	۱۰ نمره کتبی + ۱۰ نمره شفاهی
۲	معارف اسلامی	کتبی	-
۳	زبان و ادبیات فارسی	قرائت	برای هر درس ۲۰ نمره مجزا در نظر گرفته می‌شود.
		املا	
		انشا	
۴	زبان عربی	کتبی شفاهی	۱۵ نمره کتبی + ۵ نمره شفاهی
۵	زبان خارجی	کتبی شفاهی	۱۰ نمره کتبی + ۱۰ نمره شفاهی
۶	علوم تجربی	کتبی عملی	۱۵ نمره کتبی + ۵ نمره عملی
۷	ریاضیات	کتبی	-
۸	تربیت بدنی و سلامت	عملی	-
۹	مطالعات اجتماعی	کتبی	-
۱۰	فرهنگ و هنر	عملی	برای این دروس ارزشیابی پایانی به عمل نمی‌آید ولی نمره پایانی آن بر مبنای ۲۰ نمره در طول هر نوبت به صورت تکوینی ^۱ تعیین می‌شود.
۱۱	کار و فناوری	عملی	
۱۲	تفکر و سبک زندگی	کتبی عملی	۵ نمره کتبی + ۱۵ نمره تکوینی (نمره ارزشیابی پایانی هر نوبت از مجموع نمره ارزشیابی کتبی و نمره ارزشیابی تکوینی حاصل می‌شود.)
۱۳	آمادگی دفاعی	کتبی عملی	۱۲ نمره کتبی + ۸ نمره عملی
۱۴	انضباط		

^۱ - نمره ارزشیابی تکوینی برابر با تعریف مندرج در این آیین نامه و مواد مرتبط با آن، در هر نوبت ارزشیابی، توسط معلم مربوط تعیین می‌شود.

تبصره ۱- در طول هر نوبت ۵ نمره از نمره ارزشیابی تکوینی به فعالیت‌های پژوهشی و مطالعاتی دانش‌آموزان اختصاص می‌یابد. معلمان می‌توانند بخشی از ساعات تدریس خود را در هر درس برای هدایت و راهنمایی فعالیت‌های پژوهشی و مطالعاتی دانش‌آموزان، منظور نمایند.

تبصره ۲- در صورتی که دانش‌آموز در دروس ردیف‌های ۱۰، ۱۱ و ۱۲ نمره حدنصاب قبولی را کسب نکند، تا پایان مردادماه فرصت دارد با انجام پروژه‌های پیشنهادی معلم (تحقیقی، پژوهشی، عملی و ...) نسبت به جبران ضعف‌های خود در درس یا درس‌های مربوط اقدام نماید. معلم با بررسی عملکرد دانش‌آموز در فعالیت‌های انجام شده، نتیجه ارزشیابی وی را اعلام می‌نماید.

تبصره ۳- شیوه‌نامه چگونگی ارزشیابی مواد درسی فرهنگ و هنر، کار و فناوری و تفکر و سبک زندگی برای داوطلبان آزاد، مشمولان مواد ۲۹، ۳۰، ۳۱ بند ه ماده ۳۳ و ماده ۳۴ توسط دفتر برنامه‌ریزی و تالیف کتب درسی با همکاری دفتر آموزش دوره اول متوسطه تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۴- با توجه به شرایط و ویژگی‌های دانش‌آموزان آسیب دیده شنوایی، طراحی سوال و بارم نمره درس انشا به شرح زیر می‌باشد:

الف- تعیین چند موضوع و نوشتن متن درباره یک موضوع منتخب توسط دانش‌آموز (۱۰ نمره)

ب- طراحی سوالات مربوط به مهارت‌های نوشتاری (۱۰ نمره)

ماده ۵- نمره ارزشیابی هر درس بر مبنای ۲۰ خواهد بود که سهم نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی هر یک $\frac{1}{4}$ می‌باشد، لیکن متناسب با ماهیت هر درس، سهم نمره تکوینی قابل افزایش خواهد بود که در راهنمای برنامه درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش مشخص می‌گردد. چنانچه در هر یک از نوبت‌های ارزشیابی، نمره دانش‌آموزی پس از محاسبه میانگین نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی، به صورت اعشاری بود، معلم مربوط می‌تواند با توجه به وضعیت درسی دانش‌آموز در کلاس، به هر نحو که صلاح می‌داند نمره وی را سراسر کند.

تبصره ۱- نمره ارزشیابی هر درس در نوبت اول با احتساب ضریب یک و در نوبت دوم با احتساب ضریب دو در کارنامه درج می‌شود.

تبصره ۲- معلم موظف است حداکثر تا پنج روز قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی هر نوبت، نمره ارزشیابی تکوینی را به دفتر مدرسه تحویل دهد. معلمان باید نتایج ارزشیابی‌های هر دانش‌آموز را در صورت مرخصی یا انتقال، از طریق مدیر مدرسه به معلم جدید تحویل دهند.

تبصره ۳- با توجه به نقش اولیای دانش‌آموزان در فعالیت‌های خارج از مدرسه، معلمان می‌توانند حداکثر یک نمره ارزشیابی تکوینی هر درس را در هر نوبت، به نظر اولیای دانش‌آموزان اختصاص دهند.

تبصره ۴- در ارزشیابی‌های پس از نوبت دوم، نمره هر درس به شرح زیر محاسبه می‌شود:

نمره پایانی دروس تجدیدی (یا غایبین موجه) به علاوه نمره تکوینی نوبت دوم تقسیم بر عدد ۲

تبصره ۵- دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه (ثبت نام بدون حضور در کلاس با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش) در طول سال تحصیلی فاقد نمره ارزشیابی تکوینی است، لیکن در ارزشیابی پایانی دارای نمره است، نمره ارزشیابی پایانی هر نوبت وی جایگزین نمره ارزشیابی تکوینی همان نوبت می‌شود.

تبصره ۶- نمره ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزی که قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود، توسط معلم مدرسه مقصد بر اساس ارزشیابی‌های وی و ارزشیابی‌های معلم مدرسه قبل (در صورت وجود) تعیین می‌شود.

تبصره ۷- مدیر مدرسه موظف است در طول هر نوبت حداقل یک بار (حدود یک ماه قبل از ارزشیابی پایانی) دانش‌آموز و ولی وی را از وضعیت تحصیلی دانش‌آموز در هر درس مطلع نماید.

تبصره ۸- نمره ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس و در هر نوبت به وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا و حداکثر ۱۰ روز بعد از خاتمه ارزشیابی هر نوبت تسلیم دفتر مدرسه می‌شود.

تبصره ۹- در ارزشیابی‌های نوبت اول و دوم مدارس استعدادهای درخشان، حداکثر ۵ نمره از نمره ارزشیابی پایانی، به محتوای توسعه‌ای (غنی سازی شده) اختصاص می‌یابد.

ماده ۶- ارزشیابی پایانی پایه‌های هفتم و هشتم و نوبت اول پایه نهم داخلی است و توسط مدرسه برگزار می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت دوم و تجدیدی پایه نهم به صورت هماهنگ با سوالات واحد و برنامه معین که توسط اداره کل آموزش و پرورش استان طرح و تنظیم می‌شود، در مدرسه برگزار می‌گردد.

تبصره ۱- معاونت آموزش متوسطه می‌تواند در هر یک از پایه‌های تحصیلی، سوالات ارزشیابی پایانی نوبت دوم یک یا چند ماده درسی را طرح کرده و با اطلاع قبلی به استان‌ها ارسال کند.

تبصره ۲- طراحی سوال موضوع تبصره ۱ این ماده برای مدارس استعدادهای درخشان و مدارس استثنایی، حسب مورد به مرکز و سازمان ذی‌ربط واگذار می‌شود.

تبصره ۳- ارزشیابی غایبین موجه دروس هماهنگ (تبصره ۱) به صورت داخلی و توسط مدرسه برگزار می‌شود.

ماده ۷- ارزشیابی پایانی نوبت اول از مطالب تدریس شده همان نوبت و ارزشیابی پایانی نوبت دوم و پس از آن، از تمام محتوای کتاب درسی به عمل می‌آید.

ماده ۸- برای دارندگان نقص عضو مؤثر در ارزشیابی کتبی، شفاهی و عملی، مدیر مدرسه با اطلاع اداره آموزش و پرورش متبوع، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو فراهم می‌نماید. این گونه افراد در صورت لزوم از ارزشیابی

دروس عملی که از نظر جسمی قادر به انجام نمی‌باشند معاف می‌شوند. در چنین صورتی اگر درس یا دروس مذکور دو نوع ارزشیابی (کتبی / شفاهی - عملی) داشته باشد، برای ارزشیابی کتبی یا شفاهی نمره ۲۰ منظور می‌شود و اگر ارزشیابی درس صرفاً عملی باشد نمره‌ای منظور نخواهد شد، در این حالت صورت جلسه‌ای به امضای مدیر و دو نفر از معلمان تنظیم و تسهیلات فراهم شده مستند به این ماده در آن درج می‌شود. علاوه بر آن لازم است موضوع در ستون ملاحظات دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش‌آموزان، توضیح داده شود.

تبصره ۱- ارزشیابی عملی درس تربیت بدنی و سلامت برای دانش‌آموز موضوع این ماده باید متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه اجرایی توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- دانش‌آموز استثنایی (آسیب دیده بینایی و معلول جسمی - حرکتی) و دانش‌آموزی که در زمان برگزاری ارزشیابی و یا قبل از آن دچار سانحه‌ای شود به نحوی که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی مناسبی که از طرف مدیر مدرسه تعیین می‌شود، استفاده نماید.

تبصره ۳- مدیر می‌تواند با مجوز شورای مدرسه از دانش‌آموزی که به تشخیص پزشک معتمد قادر به حضور در جلسه ارزشیابی‌های داخلی نباشد، با درخواست ولی و با حضور یکی از معلمان در خارج از مدرسه، از وی ارزشیابی به عمل آورد.

تبصره ۴- مدیر می‌تواند با توجه به شرایط خاص جسمانی دانش‌آموز (اختلالات حرکتی، ناسازگاری بدنی، عدم تعادل جسمانی) به تشخیص پزشک معتمد و با تایید شورای مدرسه، برای دانش‌آموز روزانه (عادی و استثنایی)، در ارزشیابی‌های داخلی، اقدام به برگزاری ارزشیابی دروس به صورت چند گزینه‌ای، املا صحیح و غلط، تخصیص وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس نماید.

تبصره ۵- دانش‌آموزان استثنایی که به علت اختلال تکلمی شدید قادر به خواندن نیستند (به استثنای دانش‌آموزان ناشنوا)، از ارزشیابی درس قرائت زبان و ادبیات فارسی معاف می‌باشند.

تبصره ۶- دانش‌آموزانی که دارای معلولیت جسمی - حرکتی، آسیب‌دیده بینایی و یا آسیب دیده شنوایی هستند، از آموزش و ارزشیابی درس آمادگی دفاعی معاف می‌باشند. این قبیل دانش‌آموزان می‌توانند در بخش‌هایی از محتوای کتاب که توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی مشخص می‌شود، در کلاس حضور یابند.

ماده ۹- ارزشیابی تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش انجام و نمره آن در دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه آنان قید می‌شود. دانش‌آموزان مذکور از شرکت در ارزشیابی درس قرآن معاف هستند و در کارنامه آنان برای این درس نمره‌ای منظور نخواهد شد.

تبصره- در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در ارزشیابی درس معارف اسلامی، منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۱۰- ارزشیابی از رفتار دانش‌آموز در هر نوبت بر اساس میزان رعایت مقررات از سوی او، توسط مدیر و با نظرخواهی از معاون، مربی تربیتی، اولیای دانش‌آموزان و بر اساس گزارش‌های واصله از معلمان و سایر کارکنان مدرسه انجام می‌شود. گزارش وضعیت انضباط به صورت کیفی بوده و شامل یکی از موارد "عالی"، "بسیار خوب"، "خوب" و "نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر" می‌باشد.

تبصره ۱- نحوه و سهم هریک از عوامل مذکور در تعیین وضعیت انضباط را شورای مدرسه تعیین می‌کند.

تبصره ۲- در مواردی که وضعیت انضباطی دانش‌آموز حاکی از "نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر" است، موارد به ولی وی گزارش می‌شود.

تبصره ۳- وضعیت انضباط در محاسبه معدل ارزشیابی منظور نمی‌شود ولی در کارنامه تحصیلی و دفتر ثبت ارزشیابی درج می‌گردد.

تبصره ۴- برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه)، طرح جامع، داوطلبان آزاد و مشمولان ماده ۳۱ وضعیت انضباط منظور نمی‌شود.

ماده ۱۱- چنانچه معلم مربوط ظرف ۵ روز پس از انجام هر ارزشیابی پایانی، به هر علتی اوراق ارزشیابی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود، اوراق ارزشیابی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۱۲- مهلت اعتراض به نمرات ارزشیابی پایانی، حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه آن نوبت خواهد بود. مدیر مدرسه موظف است اوراق ارزشیابی معترضان را جهت تجدید نظر در اختیار معلم مربوط یا به تشخیص خود در اختیار معلم مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. در صورت اعتراض مجدد یا اختلاف نظر، نظر معلم سوم از همان درس تعیین‌کننده و لازم‌الاجراست.

تبصره- نمرات ارزشیابی تکوینی و نمرات دروس شفاهی و عملی قابل اعتراض نیستند و نمره اعلام شده، قطعی است.

ماده ۱۳- دانش آموزی در خردادماه قبول شناخته می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:

الف- معدل کل وی کمتر از ده نباشد.

ب- نمره ارزشیابی نوبت دوم او در هیچ یک از مواد درسی بدون ضریب کمتر از ده نباشد.

ج- نمره سالیانه وی در هیچ یک از مواد درسی کمتر از ۳۰ نباشد.

تبصره ۱- نمره سالیانه هر درس حاصل جمع نمره نوبت اول و دو برابر نمره نوبت دوم خواهد بود.

تبصره ۲- معدل کل دانش‌آموز عبارت است از مجموع نمره سالیانه همه دروس (به جز انضباط) تقسیم بر سه برابر تعداد مواد درسی آن پایه.

ماده ۱۴- هرگاه معدل کل دانش‌آموزی در خرداد یا شهریور ماه در پایه‌های هفتم، هشتم و نهم حداقل ده (۱۰) باشد و در یک درس نمره کمتر از ده یا معدل کل وی حداقل دوازده (۱۲) باشد و در دو درس نمره کمتر از ده کسب کند، قبول شناخته می‌شود.

تبصره ۱- دانش‌آموز در طول دوره اول متوسطه می‌تواند در هر درس دو بار از مفاد این ماده استفاده کند. استفاده برای بار دوم از این ماده در هر درس، منوط به کسب حداقل نمره ۵ می‌باشد.

تبصره ۲- استفاده از مفاد این ماده در خردادماه به شرط احراز بند ج ماده ۱۳ و با درخواست کتبی ولی دانش‌آموز بلامانع است.

تبصره ۳- استفاده از مفاد این ماده در دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی، درج می‌شود.

تبصره ۴- مدیران مدارس موظفند با همکاری اولیا و برنامه‌ریزی لازم، زمینه جبران ضعف درسی این قبیل دانش‌آموزان را فراهم آورند.

ماده ۱۵- دانش‌آموزان پایه هفتم، هشتم و نهم مدارس استعدادهای درخشان، به شرطی اجازه ادامه تحصیل در این مدارس را خواهند داشت که شرایط زیر را دارا باشند:

الف- معدل کل آنان در خردادماه کمتر از ۱۶ نباشد.

ب- نمره ارزشیابی نوبت دوم یا شهریور آنان در هیچ‌یک از مواد درسی، بدون ضریب کمتر از ۱۲ نباشد.

تبصره ۱- دانش‌آموزانی که معدل کل خردادماه آنها کمتر از ۱۶ باشد، اجازه ادامه تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان را نخواهند داشت. چنانچه دانش‌آموزان مذکور شرایط قبولی مدارس عادی را نیز نداشته باشد، در امتحانات شهریورماه مدرسه استعدادهای درخشان شرکت می‌کنند و با هر نمره یا معدلی، به مدارس عادی هدایت می‌شوند و ادامه تحصیل می‌دهند.

تبصره ۲- دانش‌آموزان مشمول بند «الف» این ماده که نمره یک یا چند درس آنان در خردادماه کمتر از ۱۲ باشد، برای ادامه تحصیل در مدرسه استعدادهای درخشان باید در امتحانات شهریورماه شرکت و در آن درس یا دروس حداقل نمره ۱۲ را کسب کنند. این دانش‌آموزان چنانچه در امتحانات شهریورماه شرکت کنند ولی نمره نصاب قبولی را کسب نکنند یا در امتحانات شهریورماه شرکت نکنند، اجازه ادامه تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان را نخواهند داشت. در این صورت نمرات آنان بر اساس ضوابط ملحوظ می‌شود و طبق مقررات، در مدارس عادی ادامه تحصیل خواهند داد.

تبصره ۳- دانش‌آموزانی که موفق به کسب نمره نصاب قبولی در شهریورماه نشوند، با داشتن نمره بین ۱۰ تا ۱۲ در یک درس و حداقل معدل کل ۱۷ در خردادماه و همچنین با داشتن نمره بین ۱۰ تا ۱۲ در دو درس و حداقل معدل کل ۱۸ در خردادماه، می‌توانند در مدارس استعدادهای درخشان ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- دانش‌آموزی که به دلیل کسب نمرات بین ۱۰ تا ۱۲ در خردادماه، موظف به شرکت در امتحانات شهریورماه است، نمرات مأخوذه وی در شهریورماه صرفاً ملاک ادامه تحصیل وی در مدارس استعدادهای درخشان خواهد بود و تأثیری در معدل کل او ندارد.

تبصره ۵- سؤالات ارزشیابی شهریورماه فقط از محتوای کتاب‌های درسی طراحی می‌شود.

ماده ۱۶- دانش‌آموزی که نمره ارزشیابی نوبت دوم یا نمره سالیانه وی در درس یا دروسی به حدنصاب قبولی نرسیده باشد، تجدید شناخته می‌شود و باید در ارزشیابی تجدیدی آن درس یا دروس شرکت کند. نمرات نوبت تجدیدی در ستون تجدیدی با ضریب دو درج می‌گردد و به جای نمره خرداد ماه همان درس یا دروس در معدل کل محاسبه و در صورت احراز شرایط مندرج در بندهای الف و ب ماده ۱۳ و مفاد ماده ۱۴ قبول شناخته می‌شود.

ماده ۱۷- ارزشیابی تجدیدی هر دانش‌آموز در همان شهرستان یا منطقه آموزشی برگزار می‌شود که ارزشیابی نوبت دوم را گذرانیده است. در صورتی که دانش‌آموز به دلیل موجه نتواند در ارزشیابی تجدیدی مدرسه مربوط شرکت نماید با اخذ گواهی عکس‌دار (حاوی مشخصات و مواد تجدیدی) از مدرسه مربوط و با معرفی اداره آموزش و پرورش مقصد می‌تواند در ارزشیابی تجدیدی یکی از مدارس شرکت نماید. نمره‌های تجدیدی چنین دانش‌آموزی از طریق اداره آموزش و پرورش مقصد، به اداره آموزش و پرورش مبدا جهت ابلاغ به مدرسه‌ای که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده است، ارسال می‌گردد تا مدرسه مذکور با توجه به نمره‌های دیگر وی و رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه نماید.

ماده ۱۸- چنانچه دانش‌آموزی در ارزشیابی پایانی نوبت اول یا دوم درسی غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره پایانی آن درس (ورقه امتحان) صفر محسوب می‌شود و نمره وی در آن درس از میانگین نمره ارزشیابی تکوینی آن نوبت و نمره صفر، تعیین خواهد شد.

تبصره- در دروسی که ارزشیابی آنها به صورت (کتبی / شفاهی - عملی) صورت می پذیرد، نمره دانش آموز به صورت زیر محاسبه می شود:

نمره تکوینی آن نوبت به علاوه نمره صفر بخشی که غایب بوده به علاوه نمره پایانی بخشی که حاضر بوده تقسیم بر عدد ۲

ماده ۱۹- دانش آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت اول یا دوم یا هر دو نوبت در یک، چند یا تمام مواد درسی نمره ارزشیابی نداشته باشد، نمرات ارزشیابی نوبت بعدی یا نمرات ارزشیابی مرداد یا شهریورماه وی برای نوبت اول یا دوم منظور می گردد و برابر شرایط مواد ۱۳ و ۱۴ اعلام نتیجه می شود.

ماده ۲۰- اگر دانش آموزی با عذر موجه در ارزشیابی هیچ یک از مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند، صرف نظر از اینکه در نوبت اول نمره داشته یا نداشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می شود.

ماده ۲۱- چنانچه دانش آموزی بدون عذر موجه در فاصله زمانی بعد از ثبت نام و قبل از برگزاری ارزشیابی نوبت اول، مدرسه را ترک کند هر چند که نمره ارزشیابی تکوینی داشته باشد آن سال تحصیلی برای وی ترک تحصیل تلقی شده و کارنامه مردودی صادر نمی شود. اگر دانش آموزی بعد از برگزاری ارزشیابی نوبت اول، بدون عذر موجه مدرسه را ترک کند و در ارزشیابی هیچ یک از مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند، آن سال تحصیلی برای وی کارنامه مردودی صادر می شود.

ماده ۲۲- از دانش آموزی که در ارزشیابی های داخلی نوبت دوم یا شهریورماه. در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، با پیشنهاد مدیر مدرسه و موافقت شورای مدرسه تا دو هفته پس از پایان آن نوبت، ارزشیابی به عمل می آید.

ماده ۲۳- غایبین موجه داوطلب آزاد در ارزشیابی نوبت دوم و شهریورماه، می توانند در صورت موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، تا دو هفته پس از پایان ایام ارزشیابی، در ارزشیابی درس یا دروس مربوط شرکت کنند.

ماده ۲۴- از دانش آموزان تجدیدی که در کلاس های جبرانی تابستانی شرکت می نمایند، بلافاصله پس از اتمام دوره، با رعایت سایر مقررات مربوط ارزشیابی به عمل می آید. نمره قبولی این گونه دانش آموزان در ستون شهریور ماه درج خواهد شد.

تبصره- دانش‌آموزانی که در این ارزشیابی در درس یا دروسی نمره قبولی کسب ننمایند، اجازه دارند مجدداً در نوبت بعدی ارزشیابی (شهریور) آن درس یا دروس شرکت کنند.

ماده ۲۵- مدیر مدرسه می‌تواند با موافقت شورای مدرسه در ارزشیابی‌های داخلی، از دانش‌آموزان روزانه که ارزشیابی آنان به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه یا بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق ارزشیابی آنان مفقود یا معدوم شده است، در اولین فرصت و حداکثر تا یک‌ماه پس از پایان ایام ارزشیابی، ارزشیابی مجدد به عمل آورد.

ماده ۲۶- دانش‌آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات علمی، فرهنگی، ورزشی و نظایر آن با تشخیص کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش، موفق به شرکت در ارزشیابی مربوط نمی‌شوند، می‌توانند علاوه بر استفاده از ماده ۲۲، در نوبت ارزشیابی بعدی شرکت کنند. قبولی آنان به عنوان قبولی در ارزشیابی نوبت قبل محسوب خواهد شد.

ماده ۲۷- تمامی کسانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در طول سال تحصیلی شهید، اسیر یا مفقود می‌گردد و همچنین دانش‌آموزانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در فاصله یک ماه قبل از ارزشیابی نوبت دوم یا شهریور ماه فوت می‌شود، در آن نوبت ارزشیابی، مردود نخواهند شد. این قبیل افراد می‌توانند علاوه بر نوبت‌های ارزشیابی مذکور، در یک نوبت ارزشیابی دیگر همراه با غایبین موجه شرکت کنند.

ماده ۲۸- نمره ارزشیابی نوبت‌های اول، دوم و تجدیدی و وضعیت انضباط حداکثر یک ماه پس از خاتمه ارزشیابی در دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان در ستون‌های جداگانه به صورت رایانه‌ای ثبت می‌شود.

تبصره- کارنامه دانش‌آموزان و دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه حداکثر یک ماه پس از اعلام نتیجه قطعی ارزشیابی، به امضای مدیر و مسئول ثبت نمرات می‌رسد و با مهر مدرسه ممهور می‌شود.

ماده ۲۹- قبول شدگان ساعی و برجسته پایه هفتم با رعایت شرایط زیر و تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند در ارزشیابی شهریورماه پایه هشتم شرکت نمایند و در صورت موفقیت به صورت جهشی به پایه نهم ارتقا یابند.

الف- معدل کل پایه هفتم آنان حداقل ۱۸ و نمره نوبت دوم آنان در هر درس حداقل ۱۵ باشد.

ب- در ارزشیابی شهریورماه پایه هشتم در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از ۱۶ کسب ننماید.

تبصره ۱- نمرات قبول شدگان ارزشیابی جهشی در ستون شهریورماه دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی، ثبت و با ذکر استناد به مفاد این ماده، مهر و امضا می‌شود.

تبصره ۲- شرایط جهش دانش آموزان در مدارس استعدادهای درخشان به شرح زیر است:

الف- معدل کل پایه هفتم در خرداد ماه، حداقل ۱۹ بوده و در ارزشیابی نوبت دوم در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از ۱۸ نداشته باشند.

ب- در ارزشیابی مربوط به جهش تحصیلی که در شهریور ماه برگزار می شود، در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از ۱۷ کسب نمایند.

ماده ۳۰- افراد مشروحه زیر با رعایت حداقل سن متعارف (پایه هفتم ۱۲ پایه هشتم ۱۳ و پایه نهم ۱۴ سال تمام) می توانند براساس توانایی خود و درخواست کتبی، با معرفی اداره آموزش و پرورش محل، در ارزشیابی های داخلی در اولین فرصت و در پایه نهم در اولین نوبت رسمی (خرداد، شهریور، دی)، در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه تحصیلی) شرکت کنند و در صورت قبولی در کلیه درس ها، مدرک قبولی برای آنان صادر می شود.

۱- افرادی که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانیده اند و مدرک تحصیلی آنان قابل ارزشیابی در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی نمی باشد یا هیچ گونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنها را مشخص کند نداشته باشند.

۲- افرادی که به دلیل عدم دسترسی به مدرسه یا بیماری نتوانسته اند به موقع وارد مدرسه شوند.

۳- دانش آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی و .... از بین رفته و هیچ گونه سابقه ای از مدارک آنان وجود نداشته باشد.

۴- افرادی که در ادامه تحصیل آنان فاصله ایجاد شده است مشروط بر آنکه دارای مدرک ششم ابتدایی باشند.

تبصره ۱- ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) طبق مفاد این آیین نامه به صورت یک نوبتی است و مواد ارزشیابی و شرایط قبولی آنان مانند داوطلبان آزاد خواهد بود. در صورت مردودی، مدرسه می تواند درپایه پایین تر، ارزشیابی ورودی به عمل آورد.

تبصره ۲- نمرات ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) قبول شدگان در ستون شهریورماه دفتر ارزشیابی آن سال و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می شود. شماره معرفی نامه با اشاره به ماده ۳۰ این آیین نامه در ستون ملاحظات درج و توسط مدیر مدرسه امضا و مهر می شود.

تبصره ۳- چنانچه مدارک تحصیلی خارجی دانش آموزی جهت ارزشیابی ناقص باشد و تا پایان ارزشیابی خرداد ماه پایه تحصیلی قطعی دانش آموز توسط کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی مشخص نشود، ارزشیابی خرداد و شهریور وی به عنوان ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) محسوب خواهد شد و چنانچه دانش آموز در ارزشیابی

شهریورماه قبول نشود، می‌تواند جهت تعیین پایه در ارزشیابی دروس پایه پایین‌تر به صورت یک نوبتی شرکت کند.

تبصره ۴- در مورد دانش‌آموزان استثنایی، به حداقل سن متعارف در هر پایه تحصیلی در این ماده ۲ سال اضافه می‌شود.

ماده ۳۱- دانش‌آموزی که به دلایل مختلف از قبیل عدم دسترسی به مدرسه، تکرار پایه و وقفه تحصیلی در شرایط سنی بالاتر از سن متعارف پایه تحصیلی خود قرار دارد، می‌تواند در صورت قبولی در ارزشیابی خردادماه با حداقل معدل (۱۴)، در شهریورماه همان سال تحصیلی، در ارزشیابی پایه بالاتر در مدرسه قبلی یا مدرسه جدیدی که برای ادامه تحصیل ثبت نام کرده است، به صورت یک نوبتی شرکت کند و در صورت احراز شرایط قبولی به پایه بعدی ارتقا یابد.

تبصره - کارنامه و دفتر ارزشیابی تحصیلی برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی موضوع این ماده، به صورت یک نوبتی تنظیم می‌شود.

ماده ۳۲- دانش‌آموزانی که تا پایان شهریورماه، شرایط قبولی پایه نهم را احراز نمی‌کنند، می‌توانند به صورت داوطلب آزاد در ارزشیابی نوبت دی‌ماه سال تحصیلی بعد، در ارزشیابی دروس باقیمانده خود که سوالات آن از تمام محتوای کتاب درسی طرح خواهد شد، شرکت و در صورت کسب شرایط قبولی، گواهینامه پایان تحصیلات دوره اول متوسطه را دریافت کنند.

تبصره ۱- این مصوبه شامل آن دسته از دانش‌آموزان مدارس روزانه که تا پایان شهریورماه دارای حداقل ۱۶ سال تمام می‌باشند و همچنین دانش‌آموزان مدارس بزرگسال، داوطلبان آزاد، بزرگسالان شرکت‌کننده در ارزشیابی جامع و دارندگان کارنامه مردودی نهم در سال‌های قبل می‌شود.

تبصره ۲- افرادی که در ارزشیابی دی‌ماه شرایط قبولی پایه نهم را کسب می‌کنند، به شرط دارا بودن سایر شرایط، می‌توانند از نیم‌سال دوم در دبیرستان‌های بزرگسال دوره دوم متوسطه ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

ماده ۳۳- ارزشیابی داوطلبان آزاد، با رعایت بندهای زیر برگزار می‌شود:

الف- مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش‌آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نخواهد بود.

ب- برای داوطلبان آزاد نمره ارزشیابی تکوینی منظور نمی‌شود.

ج- داوطلبان آزاد از ارزشیابی انضباط و درس تربیت بدنی و سلامت معاف‌اند و برای آنان در این دروس نمره‌ای منظور نمی‌شود.

د- داوطلبان آزاد از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

ه- داوطلبان آزاد و دانش‌آموزان مدارس بزرگسال پایه هفتم که واجد شرایط مندرج در ماده ۲۹ این آیین‌نامه می‌باشند، می‌توانند شهریورماه در ارزشیابی جهشی شرکت کنند و در صورت احراز شرایط مندرج در ماده مذکور به پایه نهم ارتقاء یابند.

ماده ۳۴- ارزشیابی جامع

دارندگان مدرک قبولی پایه ششم ابتدایی (نظام قدیم و جدید)، مشروط بر آن که حداقل ۱۸ سال تمام سن داشته باشند، می‌توانند با رعایت مقررات و به صورت داوطلب آزاد در ارزشیابی جامع که در خرداد یا شهریورماه برگزار می‌شود، شرکت کنند و برابر ضوابط اعلام نتیجه شوند.

تبصره ۱- مبنای محاسبه سن، اول مهرماه هر سال تحصیلی خواهد بود.

تبصره ۲- سؤالات دروس معارف اسلامی و مطالعات اجتماعی در ارزشیابی جامع از کتاب‌های هر سه پایه دوره اول متوسطه به نسبت ۵ نمره از پایه هفتم، ۵ نمره از پایه هشتم و ۱۰ نمره از پایه نهم طرح می‌شود. سؤالات سایر دروس همانند سؤالات دانش‌آموزان پایه نهم خواهد بود.

ماده ۳۵- به قبول شدگان پایه نهم علاوه بر کارنامه، گواهینامه پایان تحصیلات دوره اول متوسطه نیز اعطا می‌شود.

ماده ۳۶- دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی و تربیتی مدرسه باید حداکثر یک ماه پس از آخرین ارزشیابی در آن سال، پلمپ شده و توسط فردی که از سوی اداره آموزش و پرورش مأمور می‌شود، بررسی، مسدود، مهر و امضا گردد.

ماده ۳۷- ارزشیابی داوطلبان آزاد، دانش‌آموزان مدارس بزرگسال و مدارس ایرانی خارج از کشور، طبق مفاد این آیین‌نامه انجام می‌شود.

تبصره ۵- درس دفاعی از جدول مواد درسی مدارس ایرانی خارج از کشور و درس تربیت بدنی و سلامت از جدول مواد درسی دوره اول متوسطه مدارس بزرگسال حذف می‌شود.

ماده ۳۸- اوراق ارزشیابی‌های پایانی نوبت دوم و تجدیدی حداکثر به مدت شش ماه نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود، ولی دفاتر ثبت نتایج ارزشیابی مدرسه به‌طور دائم نگهداری می‌شود. کارنامه تحصیلی دانش‌آموز نیز تا مدتی که برابر مقررات تحویل ولی وی نشده است باید در مدرسه نگهداری شود.

ماده ۳۹- با متخلفان در ارزشیابی، طبق آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش رفتار می‌شود.

ماده ۴۰- نظارت بر برگزاری ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی تربیتی (داخل و خارج کشور) برعهده معاونت آموزش متوسطه و مرکز سنجش آموزش و پرورش و با همکاری مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور می باشد.

تبصره- نظارت بر ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی مدارس استعدادهای درخشان و مدارس استثنایی (حسب مورد) به عهده مرکز ملی استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان و سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور خواهد بود.

ماده ۴۱- با تصویب این آیین‌نامه، مقررات مغایر لغو می شود.